

● Mūsu novadnieki

ANTONS VECELIS

(1889-1915-1917?)

Pagājušā gadsimta beigās Līvānu pagasta attālajā Gruguļu sādžā Dopuļu mājās dzīvoja 6 bērniem svētīta Veceļu ģimene. Tēvs — Andrejs, māte — Māra, bērni — Jūlija, Antons, Sofija, Jānis, Tekla un Anna.

Mātei agri aizejot mūžībā, vecākajai meitai Jūlijai bija tikai 12 gadu. Tēvs pēc sievas nāves nav precējies. Bijis dziļi reliģiozs cilvēks un savus bērnus audzināja stingri darbam un lūgšanai. Tēvs bija iecerējis vecākajam dēlam Antonam kļūt par garīdznieku.

Pēc Līvānu skolas beigšanas Antons pa vasarām cītīgi mācījās latīņu valodu pie toreizējā Līvānu prāvesta Vitālija Treibšo. Apbruņojies ar vajadzīgām zināšanām, Antons devās uz Pēterpili, kur tajā laikā pulcējās daudzi Latgales jaunieši, lai kāptu zinību kalnā un pēcāk atgrieztos pie savas tautas nesdami gara gaismu. Centīgais jauneklis iestājās Svētās Katrīnas ģimnāzijā. Pēc tās beigšanas viņš tūlīt iestājās Pēterpils Garīgajā seminārā.

Pēc sekmīgi pabeigtajām studijām 1915. gadā iesvētīja par priesteri un savu I Svēto Misu viņš ieradās celebrēt savā dzimtajā draudzē Līvānos. Svinīgais dievkalpojums notika 1915. gada Baltajā svētdienā (svētdienā pēc Lieldienām). Par arhidiakonu bija pats draudzes prāvests V. Treibšo. Klāt bija visi piederīgie un tuvinieki. Sevišķi priecīgs bija tēvs, jo, neskatoties uz lielajām grūtībām, vienam dēlam nu bija augstākā izglītība, kas tolaik Latgalē bija liels retums.

Ir saglabājusies jaunā garīdznieka piemiņas kartīte no šī svinīgā notikuma, kur starp citu rakstīts (toreizējā rakstībā):

— *Pimin tu Swatu Misi, kuru pyrmu reizi nutureja bkgs Ontons wecelis. Letwona.*

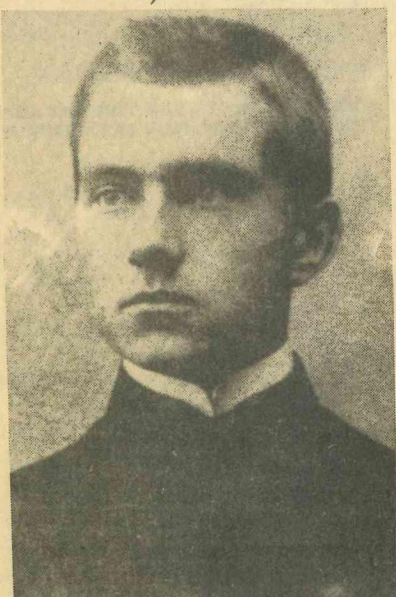
Lyugšona par Baznīckungu

Wysuwarīgajs un želigajs Diws, kurs nu napabeigta Sowa lobuma esi pasaucis Sowu kolpu Ontonu del Wysuswatokas Uperes salikšonas un dud, ka ar Towu swatu želesteibu pastyprynots arwinu Jis wairok tyktu cinīgs sowas pasaukšonas un ka Towa swetiba padaritu augligus wysus Jo wordus un dorbus. Caur myusu Kungu Iezu Kristu. Amen.

1916. gada 12. februārī Moģiļevas kapitula vikārs bīskaps Jānis Cepļaks nozīmēja A. Veceli par palīgmācītāju Preiļos uz vienu gadu. Par to liecina pašā bīskapa pavēle Nr. 909 ar attiecīgu parakstu un apaļo zīmogu. Tātad pirmā darba vieta bija Preiļi. Taču tajā laikā, kā zināms, plosījās I pasaules karš. Arī Preiļi izjuta I pasaules kara sekas.

Krievijas armijai atkāpjoties, 1915. gada jūnijā un sevišķi jūlijā sākās rūpniecības uzņēmumu evakuācija no Latvijas. No Daugavpils vien 75 rūpniecības objektus demontēja un evakuēja. Kopā ar rūpniecām devās strādnieki un to ģimenes. Satraukums valdīja arī Preiļos, jo Daugavas kreisajā krastā jau saimniekoja vācieši.

Un nelaime nenāk viena... Jaunais priesteris juta arvien lielāku

sagurumu un nespēku, saka parādīties tuberkulozes pazīmes. Ko darīt? Priekšniecība nosūtīja A. Veceli uz Iljanskas draudzi Krasnojarskas tuvumā, kur 1910. gadā bija pabeigts celt Vissvētās Trīsvienības godam dievnams. Šeit bija apmetušies izceļotāji no Latgales. Taču jaunais priesteris uz turieni netika. Viņš apmetās pie kāda studiju biedra Polockā, kur vēl varēja noturēt dievkalpojumus.

Veselība tomēr arvien pasliktinājās. Labvēlīgi paziņas nokārtoja viņa pārvēšanu uz Krimu ārstniecības nolūkos. Slimo priesteri ceļā pavadīja kāds priesteris, kura vārds nav zināms.

Krimu gan A. Vecelis sasniedza, bet veselību neizdevās atgūt. 1917. gadā (nav droši zināms) A. Vecelis mira. Krimā viņš arī tika apbedīts klintī izcirstā kapā.

Pēc A. Veceļa apbedīšanas pie tēva atbrauca kāds priesteris no Polockas, atvezdams satriecošas ziņas par dēla — priesteri negaidīto nāvi svešumā un apbedīšanu Krimas kalnu klintī. Satriektā tēva galva vienā naktī kļuva balta ziedošas ābeles baltumā. Vēlāk tēvs aizbrauca uz Polocku un pārveda dēla atstātās grāmatas un citas mantīņas, ko bija saglabājuši labvēlīgie paziņas.

I pasaules kara apstākļos un arī pēckara gados nebija iespējams mirušo priesteri pārvest uz dzimtajiem Līvānu draudzes Veceļu kapiem.

Agra salna nokoda ziedu pašā plaukumā. Priesteris A. Vecelis nepaguva ilgi kapot Dievam. Viņa miesa atdusas svešumā.

Prelāts Staņilavs Vaikulis (1887. -iesv. 1910. -mir. 1961.), kas arī bija mācījies Pēterpils seminārā un labi pazina A. Veceli, bija tādās domās, ka A. Vecelis bija ļoti apdāvināts priesteris.

Par priesteri Antonu Veceli dažas rindas ir ievietojis toreizējais Preiļu draudzes vikārs Jāzeps Grišāns savā atmiņu grāmatā «Pa atmiņu stygom» I d. 212. lappusē.

Jācer, ka Līvānu draudzes locekļi neaizmirsīs mirušos priesterus, kuri dzimuši Līvānu draudzē un par tiem sirsnīgi lūgsies.

A. Budže,
Tilžas prāvests